

Vävnadsinrättningen för rörben och senor i Östersund

Å Hamberg, ortopedkliniken, Östersunds sjukhus

Introduktion: Tillvaratagande av höftkulor vid primära höftplastikoperationer har förekommit vid de flesta större ortopedkliniker i landet sedan slutet av 80-talet. Det primära användningsområdet har varit att fylla ut bedefekter vid reartroplastiker i framför allt höftleder. Det har också funnits behov av strukturella graft för att ersätta större bedefekter vid exempelvis proteslossningar, tumörkirurgi och periprostetiska frakturer. Dessa graft har importerats från vävnadsinrättningar inom EU eller USA.

Vi vill nu presentera Vävnadsinrättningen för rörben och senor i Östersund som sedan 2012 har tillvaratagit rörben från multidonatorer. Verksamheten startade som ett projekt inom Vävnadsområdesgrupp Ben (VOG ben) och har tillstånd av Socialstyrelsen.

Metod: Vid Östersunds sjukhus spåras årligen 2-7 multidonatorer. När organteamen har avslutat tillvaratagandet av organ och respirator stängts av, tillvaratages rörben från donatorn i enlighet med metodbeskrivning och provtagning som utvecklats i Östersund på uppdrag av VOG ben. Tillvaratagna och godkända graft förvaras i lågtemperaurfrys i upp till fem år.

Resultat: Vi har hittills fyra donatorer i Östersund vilket resulterat i 25 stycken graft, godkända och frisläppta för användning. 21 av dessa graft har till dags dato använts vid operation.

Diskussion: Ortopedkirurger kan emellanåt ställas inför situationer där omfattande benförluster i samband med proteslossning, osteoporos eller tumörkirurgi kan innebära en stor utmaning. Strukturella bengraft kan innebära en möjlighet att rekonstruera bedefekter och förbättra funktionsförmågan hos svårt funktionsnedsatta individer. Denna möjlighet har hittills försvårats av de relativt krångliga procedurer som varit förknippade med import av graft från utlandet. Vi har i Sverige idag en relativt låg prevalens för överförbara sjukdomar.

Konklusion: Verksamheten vid Vävnadsinrättningen för ben och senor i Östersund innebär att det nu finns möjlighet att få tillgång till strukturella bengraft i Sverige. Det innebär enklare logistik och god möjlighet att finna ett bra graft anpassat för det aktuella behovet. Vi planerar även för att börja tillvarata senvävnad. Antalet multidonatorer är begränsat varför det vid Vävnadsinrättningen i Östersund nu pågår ett projekt för att tillvarata vävnad från donatorer som dött hjärtdöden. Detta projekt är avsett att öka tillgången på vävnad och drivs på initiativ av VOG ben och är godkänt av Socialstyrelsen.